

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ **для керівників гуртків КЗ «КОЦНТТУМ»,** **до Дня українського добровольця.**

Керівник гуртка самостійно обирає найбільш доречний формат проведення інформаційно виховного заходу до Дня українського добровольця (інформаційна хвилина, виховна година, відеопоказ документального фільму з подальшим обговоренням, зустріч з ветераном-добровольцем тощо). Насамперед, керівник гуртка надає вихованцям наступну інформацію:

14 березня в Україні відбувається вшанування добровольців – людей, які не були військовими за професією, але в критичний для держави момент без повісток чи примусу, добровільно «поставили на паузу» своє попереднє життя й узяли до рук зброю, щоб захистити країну.

І 2014-й, і 2022-й рік показали, що воїни доброї волі в Україні – непоодинокі. Добровольчий рух – один з феноменів українського суспільства, одна з національних суперсил. У важкі моменти добровольці підтримали та посилили українську армію.

У військо масово йшли найкращі. Люди, які мали досягнення та перспективи у цивільному житті, залишали бізнес і родини, наукові досягнення, успішну кар'єру в різних сферах і навіть своє життя в інших країнах та добровільно йшли на поле бою, щоб захистити Україну. Вони ризикували та ризикують життям заради нас. Чимало з них уже віддали свої життя. Шана і пам'ять – це найменше, чим можемо їм віддячити!

14 березня 2014-го на тренувальну базу в Нових Петрівцях з Майдану Незалежності вирушили 500 бійців Самооборони Майдану. Вони сформували перший добровольчий батальйон для захисту України від російської гібридної агресії на Сході.

Навесні того ж року виникла низка добровольчих формувань – як поза державними структурами, так і при облдержадміністраціях, Нацгвардії, поліції. У боях 2014–2015 років російсько-української війни брали участь майже 40 добровольчих батальйонів. Більшість із них згодом трансформувалися у військові частини силових структур.

Наступний сплеск масового добровольчого руху відбувся наприкінці 2021 – на початку 2022 років. На тлі загрози повномасштабної війни в країні формувалися підрозділи територіальної оборони. А після широкомасштабного вторгнення люди просто заповнили військкомати. Зараз Сили територіальної оборони є наймолодшим родом військ в українській армії.

День українського добровольця встановлено Постановою Верховної Ради України від 17 січня 2017 року № 1822-VII на вшанування мужності та

героїзму захисників незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, сприяння подальшому зміцненню патріотичного духу в суспільстві, посиленню суспільної уваги та турботи до учасників добровольчих формувань та на підтримку ініціативи громадськості.

Україна нині переживає найбільше випробування у своїй новітній історії – збройну боротьбу з російським агресором за власну незалежність і територіальну цілісність. Наші мужні оборонці, які сьогодні гідно дають відсіч ворогові, стоять в одному ряду з цілими поколіннями борців за волю і державну самостійність. Воїни Русі-України, лицарі Костянтина Острозького, козаки Петра Сагайдачного, Богдана Хмельницького, Івана Виговського та Івана Мазепи, воїни Армії Української Народної Республіки та Галицької армії Західно-Української Народної Республіки, Антигітлерівської коаліції часів Другої світової війни, Української Повстанської Армії мужньо здобували героїчні перемоги й віддавали свої життя за українську землю. Серед добровольчих формувань, котрі гідно долучалися до відсічі ворогу в ХХ столітті, слід згадати загони Вільного козацтва та Гайдамацький кіш Слобідської України в часи Української революції 1917–1921 років, січовиків Карпатської Січі в 1938–1939 роках, воїнів УПА та партизан у часи Другої світової війни.

Завжди, у найважчі часи нашої історії, знаходилися відважні, які добровільно брали зброю до рук і ставали на захист своєї Батьківщини. Нині добровольцем став увесь Український народ: ті, хто прийшов до центрів комплектування та поповнив ряди Збройних Сил України; ті, хто став до лав територіальної оборони; ті, хто всіляко допомагає захисникам і готовий стати до їхніх лав завтра. Наша готовність добровільно стати на захист України є вирішальною запорукою нашої перемоги. Українські добровольці – це символ звияти, самопожертви та героїзму.

Дата на пошанування українських добровольців – 14 березня – обрана не випадково. Саме в цей день у 2014 році на тренувальну базу в Нових Петрівцях з Майдану Незалежності вирушили перші 500 бійців-добровольців Самооборони Майдану для формування першого добровольчого батальйону. Чоловіки й жінки самоорганізувалися та вирушили на схід України – на захист нашої держави та її суверенітету.

Одна з головних причин формування окремих незалежних батальйонів учасниками Майдану, котрі вирішили боронити державність на фронті, – бажання захищати Україну, залишаючись разом із побратимами, з людьми, що стояли пліч-о-пліч на барикадах або були товаришами з патріотичних рухів. Навесні того ж року при облдержадміністраціях було розпочато набір до батальйонів територіальної оборони, що формувалися з

мешканців-добровольців областей під керівництвом Міністерства оборони України. Одночасно створювалися добровольчі формування Національної гвардії України і патрульної служби поліції особливого призначення під керівництвом Міністерства внутрішніх справ. Окремо добровольці формували незалежні від державних силових структур добровольчі батальйони, які стали щитом на захисті України на початку російської збройної агресії.

Тоді, у 2014 році, добровольчі батальйони дали змогу провести мобілізацію, відтак по суті врятували Українську державність від загибелі. Під час збройної агресії РФ на сході України добровольчі формування брали участь в оборонних і наступальних операціях. Так, в обороні Донецького аеропорту поряд із спецпризначенцями 3-го окремого полку, бійцями 79-ї, 80-ї, 81-ї, 95-ї окремих аеромобільних, 93-ї та 72-ї окремих механізованих бригад, 1-ї окремої танкової бригади, 57-ї окремої мотопіхотної бригади, 91-го окремого полку, 90-го окремого аеромобільного та 74-го окремого розвідувального батальйонів, бійцями полку “Дніпро-1”, брали участь і бійці Добровольчого українського корпусу (ДУК), батальйону ОУН та інші. Загалом у боях 2014–2015 років російсько-української війни на сході України брали участь майже 40 добровольчих батальйонів. Вони були першими, хто став на захист держави в умовах збройної агресії. Переважна більшість із них згодом перетворилася на військові частини силових структур.

Новий виток розвитку добровольчому руху надав Закон України “Про основи національного спротиву”, що був ухвалений 16 липня 2021 року. Відповідно до цього Закону добровольче формування територіальної громади – це воєнізований підрозділ, сформований на добровільній основі з громадян України, які проживають у межах території відповідної територіальної громади, який призначений для участі у підготовці та виконанні завдань територіальної оборони в межах території відповідної територіальної громади.

Після того, як Кабінет Міністрів України постановою від 29 грудня 2021 року № 1449 затвердив Положення про добровольчі формування територіальних громад, в Україні почали створюватися перші добровольчі об’єднання для територіальної оборони. Розгорнулася ціла мережа таких формувань. Їхня діяльність здійснюється під безпосереднім керівництвом і контролем командира військової частини Сил територіальної оборони Збройних Сил України за територіальним принципом.

24 лютого 2022 року Росія розпочала широкомасштабне військове вторгнення на територію України. Країна-агресор із перших днів завдає ударів по цивільному населенню та інфраструктурі.

Відповіддю на вторгнення став, зокрема, масштабний добровольчий рух. З перших годин вторгнення сотні тисяч українців добровільно стали на захист Батьківщини, вступаючи до лав Збройних Сил України та територіальної оборони. Десятки тисяч для цього повернулися з-за кордону. Серед тих, хто добровільно взяв у руки зброю, – відомі спортсмени, зірки, люди різних професій. До українських добровольців, які зголосилися захищати свою державу, доєдналися іноземці. Українська держава закликала їх спільно боротися за мир і демократію у Європі та всьому світі.

Одним з найвідоміших добровольчих батальйонів в наш час є полк «Азов», сформований у травні 2014 року в Маріуполі. Також з лютого 2023 року в Україні почала формуватися «Гвардія наступу» – штурмові бригади, які набирають добровольців для протистояння російській агресії.

Указом Президента від 28 лютого 2022 року № 82 з 1 березня 2022 року запроваджено безвізовий режим в'їзду в Україну для громадян іноземних держав, які бажають вступити до Інтернаціонального легіону оборони України, крім громадян держави-агресора. В Україну продовжують прибувати добровольці з різних країн світу, щоб стати на захист територіальної цілісності нашої країни. Зголосилися допомогти колишні військовослужбовці з Польщі, Швеції, Данії, Німеччини, Фінляндії, Великої Британії, США, Латвії, Литви, Японії, Нідерландів, Сирії, Лаоса, Індонезії і багатьох інших країн.

Ключові повідомлення:

- Україна нині переживає найбільше випробування у своїй новітній історії – збройну боротьбу з російським агресором за власну незалежність і територіальну цілісність.
- Наші мужні оборонці, які сьогодні гідно дають відсіч ворогові, стоять в одному ряду з цілими поколіннями борців за волю і державну самостійність. Воїни Русі-України, лицарі Костянтина Острозького, козаки Петра Сагайдачного, Богдана Хмельницького, Івана Виговського та Івана Мазепи, воїни Армії Української Народної Республіки та Галицької армії Західно-Української Народної Республіки, Антигітлерівської коаліції часів Другої світової війни, Української Повстанської Армії мужньо здобували героїчні перемоги й віддавали свої життя за українську землю. Серед добровольчих формувань, котрі гідно долучалися до відсічі ворогу в ХХ столітті, слід згадати загони Вільного козацтва та Гайдамацький кіш Слобідської України в часи Української революції 1917–1921 років, січовиків Карпатської Січі в 1938–1939 роках, воїнів УПА та партизан у часи Другої світової війни.

- Завжди, у найважчі часи нашої історії, знаходилися відважні, які добровільно брали зброю до рук і ставали на захист своєї Батьківщини.
- Нині добровольцем став увесь Український народ: ті, хто прийшов до центрів комплектування та поповнив ряди Збройних Сил України; ті, хто став до лав територіальної оборони; ті, хто всіляко допомагає захисникам і готовий стати до їхніх лав завтра.
- Наша готовність добровільно стати на захист України є вирішальною запорукою нашої перемоги.
- Українські добровольці – це символ звитяги, самопожертви та героїзму.

День українського добровольця

Я дивлюсь на світлини бійців,
Щирі посмішки, втомлені очі,
Сиві скроні та безліч рубців...
А мій розум сприйняти не хоче:
Це не сон, не синдром маячні,
Ця війна не в далекій країні,
Не в Іраку чи десь там в Чечні,
А в вишневій моїй Україні.
Саме тут всі її вояки
Схід країни від зла захищали,
Бились на смерть мої земляки,
Кров'ю землю святу поливали.
Щоб країна увійшла в майбуття
Вільна, сильна, без чвар та війни.
Віддали найцінніше – життя,
України найкращі сини!

Підготував: методист Павло Чорний

СЦЕНАРІЙ

проведення виховного заходу до Дня українського добровольця.

Керівник гуртка: День українського добровольця — свято, що відзначається в Україні 14 березня. В цей день 2014 року перші 500 бійців-добровольців Самооборони Майдану прибули на полігон Нові Петрівці для формування першого добровольчого батальйону.

Заснування

День установлений 17 січня 2017 року Верховною Радою України з метою вшанування мужності та героїзму захисників незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, сприяння дальшому зміцненню патріотичного духу в суспільстві, посиленню суспільної уваги та турботи до учасників добровольчих формувань та на підтримку ініціативи громадськості.

За відповідну постанову № 4261 «Про встановлення Дня українського добровольця» на пленарному засіданні українського парламенту проголосував 231 народний депутат.

Постановою рекомендовано Кабінету Міністрів розробити із залученням громадськості, а також активних учасників добровольчих формувань, які брали участь у Революції гідності (листопад 2013 — лютий 2014), та затвердити в місячний термін із дня прийняття постанови комплексний план заходів з відзначення на державному рівні Дня українського добровольця. Зокрема передбачено проведення щороку заходів із належного вшанування подвигу українських добровольців; проведення у навчальних закладах, військових частинах, закладах культури тематичних заходів, бесід про масові акції громадського протесту в Україні, що відбувалися в листопаді 2013 — лютому 2014 року, та про участь у них добровольчих формувань.

14 березня 2017 року по всій Україні відбулися заходи з відзначення Дня українського добровольця.

Вихованець: Добровольчі військові формування України (знані також як Добровольчі батальйони або Добробати) — військові, поліцейські та парамілітарні формування, вступ до яких відбувався на добровольчій основі, створені з 2014 року у відповідь на російську агресію з метою захисту територіальної цілісності та суверенітету України.

17 січня 2017 року Верховна Рада України ухвалила Постанову, якою установила День українського добровольця, що відзначатиметься щорічно 14 березня.

Вихованець: Історія

Згідно призначення і підпорядкування розрізняються на чотири групи: створені під керівництвом Міністерства оборони України батальйони територіальної оборони, під керівництвом Міністерства внутрішніх справ — добровольчі формування Національної гвардії України і патрульної служби поліції особливого призначення, а також на незалежні від державних силових структур добровольчі формування.

З початком збройної агресії РФ проти України навесні 2014 року, Міністерство оборони України почало набір до батальйонів територіальної оборони (скорочено — БТрО), що формувалися при облдержадміністраціях з мешканців-добровольців областей. Оголошення про створення львівського 3 БТрО «Воля» було оприлюднене вже 18 березня 2014 року, у день прийняття Криму до складу РФ. Загалом було створено 32 батальйони територіальної оборони, серед яких: 24 БТрО «Айдар», 25 БТрО «Київська Русь», 39 БТрО «Дніпро-2», 40 БТрО «Кривбас».

Вихованець: Восени 2014 року батальйони територіальної оборони були переформатовані у мотопіхотні батальйони.

На повністю добровольчій основі формувалися також деякі підрозділи кадрових формувань Збройних сил України. Так була сформована ОЗШР «Карпатська Січ» в складі 93 ОМБР та 3-й аеромобільний батальйон «Фенікс» у Миколаєві.

Внаслідок переформування добровольчого батальйону Нацгвардії «Донбас», з військовослужбовців, що висловили бажання перейти під командування Збройних сил України, було створено 46-й батальйон спецпризначення «Донбас-Україна».

Станом на 15 травня 2014 з добровольчих батальйонів МВС в зоні АТО діяли лише «Дніпро-1» та «Азов».

Керівник гуртка: Зараз ми докладніше дізнаємось про українські добровольчі батальйони: Добровольчий український корпус, Українська добровольча армія, Батальйон «Січ», Підрозділ «Сармат», Грузинський національний легіон та інші.

Повідомлення груп учнів.

Керівник гуртка: Важко усвідомити, проте, тисячі наших бойових побратимів не повернулись додому. І тепер їхні сім'ї — це наші сім'ї, а наш хліб — це хліб і їхніх родин. Ми маємо пам'ятати кожного і вшановувати їхню пам'ять. Адже вони тепер поруч із дружинниками Святослава, козаками Хмельницького, повстанцями Шухевича й посеред мільйонів інших незнаних на імена захисників, стали нашим Безсмертним Військом.

Вихованець: У нашій пам'яті Ви назавжди лишились,
Історія одна, і Ви - її частина.
Ви тільки знайте, браття, ми за Вас молились,

І молилось: за Вами - ненька Україна!
Вже не повернеться додому той хлопчина,
Що його вчора тільки мати відпустила,
Поцілувала, тихо мовивши: "Іди, дитино,
За щастя України, бо вона - єдина".
Казала мати берегти себе. Але даремно,
Бо хлопець був готовий йти безстрашно,
Аби лише країна, котру так кохав страшенно,
Не стала на коліна, а боролася відважно.

Керівник гуртка: День українського добровольця – це і нагадування всім нам, що одного разу, ставши на захист Батьківщини, ми до кінця нашого життя залишаємось її добровольцями. Вояками доброї волі. І нашим святим обов'язком залишається боротьба за справжню Державу без псевдоеліт, корупції та політичного лихварства. Ставши на захист України, ми вже не маємо права відступати.

Вихованець: Тихо янгол над світом летів
І згубив ненароком пір'їну ,
Вже спустився , підняти хотів ,
Та побачив в ту мить Україну .
Споглядав неймовірну красу ,
Вся земля , ніби та вишиванка ,
І не стримав сердешний сльозу ,
В небеса полетів на світанку .
Спозаранку до Бога прийшов
І повідав недавню пригоду ,
Розповів , як літав і знайшов
Край чудовий , з могутнім народом .
Знов до Господа він шепотів ,
Все казав , як же мова лунає ,
Кожне слово , мов спів солов'їв ,
Кожен звук в серці слід залишає .
Потім він на коліна упав ,
І почав Бога щиро благати ,
Щоб Він милість Вкраїні послав ,
Щоб дав сили всі біди здолати .
Досі молиться янгол за нас ,
Ця молитва свята не стихає ,
На колінах стоїть повсякчас ,
Україну крилом захищає !

Завершальна частина. Підведення підсумків.

Гасло: Слава Україні! Героям Слава!

Склав: методист Павло Чорний